

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
АДМІНІСТРАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**

НАКАЗ

23.04.2012

м. Київ

N 353/271/150

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
21 травня 2012 р. за N 806/21119

**Про затвердження Інструкції про примусове повернення і примусове видворення з
України іноземців та осіб без громадянства**

Із змінами і доповненнями, внесеними
наказом Міністерства внутрішніх справ України,
Служби безпеки України
від 22 жовтня 2015 року N 1274/677

Додатково див. оголошення
("Офіційний вісник України", N 60, 17 серпня 2012 р.),
постанову Окружного адміністративного суду міста Києва
від 26 вересня 2012 року,
ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду
від 6 грудня 2012 року

На виконання вимог Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", з метою упорядкування роботи з примусового повернення і примусового видворення іноземців та осіб без громадянства

НАКАЗУЄМО:

<http://yurist-online.org/>

1. Затвердити Інструкцію про примусове повернення і примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства, що додається.
2. Департаменту імміграційної роботи Державної міграційної служби України (Ковальов В. М.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції в установленому порядку.
3. Наказ надіслати за належністю.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступників голів Державної міграційної служби, Державної прикордонної служби та Служби безпеки відповідно до функціональних обов'язків.
5. Цей наказ набирає чинності з дня його опублікування.

**Міністр внутрішніх справ України
генерал внутрішньої служби України**

В. Ю. Захарченко

**Голова Державної прикордонної
служби України
генерал армії України**

М. М. Литвин

**Голова Служби безпеки України
генерал-лейтенант**

І. О. Калінін

ПОГОДЖЕНО:

**Міністерство закордонних
справ України**

**Інструкція
про примусове повернення і примусове видворення з
України іноземців та осіб без громадянства**

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
21 травня 2012 р. за N 806/21119

I. Загальні положення

1.1. Ця Інструкція розроблена відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Конвенції про статус біженців, Законів України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", "Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту", "Про Державну прикордонну службу України", Кодексу адміністративного судочинства України, Кодексу України про адміністративні правопорушення.

1.2. У цій Інструкції під термінами "примусове повернення" та "примусове видворення" слід розуміти систему адміністративно-правових заходів, спрямованих на примушування іноземців та осіб без громадянства покинути територію України всупереч їх волі і бажанню.

1.3. Ця Інструкція визначає порядок дій посадових осіб територіальних органів, територіальних підрозділів Державної міграційної служби України (далі - ДМС), органів охорони державного кордону та органів Служби безпеки України (далі - СБУ) під час прийняття рішень про примусове повернення і примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства (далі - іноземців), їх документування та здійснення заходів з безпосереднього примусового повернення та примусового видворення за межі України.

1.4. Дія цієї Інструкції поширюється на посадових осіб територіальних органів, територіальних підрозділів ДМС, органів охорони державного кордону, органів СБУ та іноземців, які підлягають примусовому поверненню чи примусовому видворенню за межі України у випадках, передбачених Законом України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства".

1.5. Іноземці можуть бути примусово повернуті в країну походження або третю країну на підставі рішення територіальних органів, територіальних підрозділів ДМС, органів охорони державного кордону та органів СБУ про примусове повернення або примусово видворення на підставі винесеної за їх позовом постанови адміністративного суду про примусове видворення.

1.6. Підставами для прийняття рішення про примусове повернення іноземців за межі України є:

дії іноземців, що порушують законодавство України про правовий статус іноземців та осіб без громадянства;

дії іноземців, що суперечать інтересам забезпечення національної безпеки України чи охорони громадського порядку;

якщо це необхідно для охорони здоров'я, захисту прав і законних інтересів громадян України та інших осіб, які проживають в Україні.

1.7. Примусове повернення передбачає виїзд іноземця з України за рішенням територіальних органів, територіальних підрозділів ДМС, органів охорони державного кордону (стосовно іноземців, які затримані ними у межах контрольованих прикордонних районів під час спроби або після незаконного перетинання державного кордону України), органів СБУ з подальшим повідомленням протягом 24 годин про підстави прийняття такого рішення прокурора з оформленням відповідних документів, доведенням до іноземця зобов'язання про його добровільний виїзд з України у визначений у рішенні строк та здійсненням подальшого контролю за виконанням іноземцем цього зобов'язання.

1.8. Примусове видворення передбачає: виявлення порушника, поміщення його в пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають на території України (далі - ПТП), документальне оформлення примусового видворення, подальше супроводження іноземця до пункту пропуску через державний кордон України чи до країни походження.

Примусове видворення з України іноземців здійснюється на підставі постанови адміністративного суду. Така постанова виноситься судом за позовом територіальних органів, територіальних підрозділів ДМС, органів охорони державного кордону (стосовно іноземців, яких затримано у межах контрольованих прикордонних районів під час спроби або після незаконного перетинання державного кордону України), органів СБУ, крім випадків затримання іноземців за незаконне перетинання державного кордону України поза пунктами пропуску через державний кордон України та їх передачі прикордонним органам суміжної держави.

Позовні заяви територіальних органів, територіальних підрозділів ДМС, органів охорони державного кордону, органів СБУ про примусове видворення іноземців подаються до окружного адміністративного суду за місцезнаходженням відповідного органу, підрозділу за наявності однієї з таких підстав:

якщо вони не виконали в установлений строк без поважних причин рішення про примусове повернення;

якщо є обґрунтовані підстави вважати, що вони будуть ухилятися від виконання такого рішення.

Іноземці, прийняті відповідно до міжнародного договору про реадмісію, які не мають законних підстав для перебування на території України, також підлягають примусовому видворенню, якщо між Україною і країною громадянської належності чи країною попереднього постійного проживання таких іноземців відсутній договір про реадмісію.

1.9. Відповідно до статті 31 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" забороняється примусово повертати і видворяти іноземців до країн:

де їх життю або свободі загрожуватиме небезпека за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань;

де їм загрожує смертна кара або страта, катування, жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження чи покарання;

де їх життю або здоров'ю, безпеці або свободі загрожує небезпека внаслідок загальнопоширеного насильства в ситуаціях міжнародного або внутрішнього збройного конфлікту, чи систематичного порушення прав людини, або природного чи техногенного лиха, або відсутності медичного лікування чи догляду, який забезпечує життя;

де їм загрожує видворення або примусове повернення до країн, де можуть виникнути зазначені випадки.

Примусове повернення не застосовується до іноземців та осіб без громадянства, які не досягли 18-річного віку, до іноземців та осіб без громадянства, на яких поширюється дія Закону України "Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту".

1.10. Іноземець має право негайно повідомити про рішення щодо його примусового повернення чи примусового видворення фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, а також офіційного дипломатичного представника своєї країни чи іншу особу (на свій розсуд).

За бажанням іноземця, фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги, офіційного дипломатичного представника тощо їх побачення проводиться в окремому приміщенні для побачень територіальних органів, територіальних підрозділів ДМС, органів охорони державного кордону та органів СБУ.

Виконання прийнятого рішення про примусове повернення чи примусове видворення відкладається у випадку отримання відповідного офіційного звернення дипломатичного представника відповідної країни, представника Управління Верховного Комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців (далі - УВКБ ООН), але не більше ніж на 10 днів, починаючи з моменту його оголошення, або рішення скасовується, якщо з'ясується обставини, зазначені в статті 3 Закону України "Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту".

Дипломатичні представники та представники УВКБ ООН можуть безпосередньо звертатися з офіційними листами до керівників територіальних органів, територіальних підрозділів ДМС, органів охорони державного кордону та СБУ.

1.11. Рішення територіальних органів, територіальних підрозділів ДМС, органів охорони державного кордону та органів СБУ про примусове повернення може бути оскаржено в суді.

Рішення суду про примусове видворення іноземця за межі України може бути оскаржено в порядку, передбаченому законом.

Оскарження рішень про примусове повернення або примусове видворення не зупиняють їх дію, крім випадків, коли суд у порядку забезпечення адміністративного позову може відповідною ухвалою зупинити дію рішення суб'єкта владних повноважень чи його окремих

положень, що оскаржуються. Ухвала негайно надсилається до суб'єкта владних повноважень, який приймав або ініціював рішення та є обов'язковою для виконання.

1.12. У разі звернення іноземця із заявою про надання статусу біженця або додаткового захисту в Україні під час перебування в ПТІП процес видворення таких осіб призупиняється до моменту винесення рішення по суті територіальним органом, територіальним підрозділом ДМС або, у разі здійснення процедури оскарження, ДМС чи судом.

II. Порядок дій посадових осіб територіальних органів, територіальних підрозділів ДМС, органів охорони державного кордону та органів СБУ під час прийняття рішень про примусове повернення та ініціювання рішень про примусове видворення іноземців з України

2.1. Рішення про примусове повернення з України іноземця або особи без громадянства (додаток 1) (далі - рішення про примусове повернення) готується у двох примірниках посадовою особою територіального органу, територіального підрозділу ДМС, органу охорони державного кордону (стосовно іноземців, яких затримано у межах контрольованих прикордонних районів під час спроби або після незаконного перетинання державного кордону України) та органу СБУ і затверджується начальником (заступником начальника) відповідного органу або особою, яка виконує його обов'язки, за наявності підстав, зазначених у пункті 1.6 розділу I цієї Інструкції, з подальшим повідомленням щодо рішення про примусове повернення з України іноземця або особи без громадянства (додаток 2) протягом 24 годин прокуророві за територіальністю про підстави прийняття такого рішення.

Інформація надсилається відомчою електронною поштою (факсимільним зв'язком): територіальними органами, територіальними підрозділами ДМС - до ДМС; органами охорони державного кордону - до Департаменту аналізу та оцінки інформації Адміністрації Держприкордонслужби України; регіональними органами СБУ - до Центрального управління СБУ.

(абзац другий пункту 2.1 у редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України від 22.10.2015 р. N 1274/677)

У рішенні про примусове повернення зазначається строк, протягом якого іноземець повинен виїхати з України. Зазначений строк не повинен перевищувати 30 днів з дня прийняття рішення.

Рішення про примусове повернення іноземців може супроводжуватися заборонаю щодо подальшого в'їзду в Україну строком на три роки.

Строк заборони щодо подальшого в'їзду обчислюється з дня винесення такого рішення.

Один із примірників рішення про примусове повернення негайно видається іноземцю, стосовно якого воно прийнято. Інший примірник залишається в органі, який його прийняв.

У разі прийняття рішення про примусове повернення в паспортному документі іноземця скасовується віза і вилучаються документи, що підтверджують законні підстави перебування в Україні, та проставляється штамп, зразок якого наведено в додатку 3 до цієї Інструкції.

Якщо рішення про примусове повернення супроводжується заборонаю в'їзду в Україну, у паспортному документі іноземця проставляється відмітка про заборону в'їзду.

Начальник територіального органу, територіального підрозділу ДМС, органу охорони державного кордону та органу СБУ, який прийняв рішення про заборону подальшого в'їзду іноземця в Україну, у п'ятиденний строк інформує про це Головний центр обробки спеціальної інформації Держприкордонслужби України (далі - ГЦОСІ), шляхом надсилання доручення, оформленого з дотриманням вимог Порядку надання Державній прикордонній службі та виконання нею доручень уповноважених державних органів щодо осіб, які перетинають державний кордон, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2013 року N 280.

(абзац дев'ятий пункту 2.1 у редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України від 22.10.2015 р. N 1274/677)

Іноземець зобов'язаний самостійно залишити територію України у строк, зазначений у рішенні про примусове повернення.

Контроль за правильним і своєчасним виконанням рішення про примусове повернення іноземця здійснюється територіальним органом або територіальним підрозділом ДМС, органом охорони державного кордону або органом СБУ, який його прийняв.

З метою контролю за виконанням іноземцем рішення про примусове повернення посадові особи територіальних органів, територіальних підрозділів ДМС та органів охорони державного кордону можуть супроводжувати такого іноземця по території України до пункту пропуску через державний кордон України, через який заплановано примусове повернення іноземця.

2.2. При примусовому видворенні територіальні органи, територіальні підрозділи ДМС, органи охорони державного кордону (стосовно іноземців та осіб без громадянства, яких затримано у межах контрольованих прикордонних районів під час спроби або після незаконного перетинання державного кордону України) та органи СБУ невідкладно готують рішення про поміщення в пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають на території України (додаток 4) з наступним повідомленням щодо рішення про поміщення в пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні (додаток 5), протягом 24 годин прокурора і розміщують іноземців, які не виконали в установлений строк без поважних причин рішення про примусове повернення, або якщо є обґрунтовані підстави вважати, що вони ухилятимуться від виконання такого рішення, або стосовно яких прийнято адміністративним судом рішення про їх примусове видворення з України, або якщо вони прийняті відповідно до міжнародного договору про реадмісію або не мають законних підстав для перебування на території України, у ПТПП.

Розміщення іноземців у ПТПШ здійснюється адміністрацією такого пункту на підставі зазначеного вище рішення згідно з актом, складеним пунктом тимчасового перебування та органом/підрозділом, який доставив іноземців до пункту.

Іноземці перебувають у ПТПШ протягом строку, необхідного для виконання рішення адміністративного суду про примусове видворення, але не більше ніж дванадцять місяців.

2.3. Одночасно з поміщенням іноземців до ПТПШ територіальні органи, територіальні підрозділи ДМС, органи охорони державного кордону та органи СБУ звертаються з позовною заявою про їх примусове видворення до окружного адміністративного суду.

У разі коли особа, стосовно якої подається позов, являється батьком (матір'ю), супроводжуючою особою або опікуном для неповнолітніх осіб, які затримувалися спільно з нею, вказувати у позовній заяві відомості про цих дітей з метою забезпечення їх подальшого видворення.

2.4. Матеріали стосовно примусового видворення долучаються до особової справи іноземця.

До матеріалів про видворення мають входити такі документи:

рішення відповідного органу/підрозділу про примусове повернення або постанову адміністративного суду про примусове видворення іноземця за межі України;

копія паспортного документа іноземця (за наявності);

у разі відсутності паспортного документа - документи (посвідчення особи на повернення), що свідчать про проведення заходів щодо встановлення особи затриманого;

копія вироку суду чи постанови у справі про адміністративне правопорушення, коли видворення є наслідком вчинення іноземцем під час перебування в Україні злочину чи адміністративного правопорушення;

копія повідомлення іноземному дипломатичному представництву або консульській установі про затримання іноземця;

копія акта приймання-передавання особи за договорами про реадмісію осіб (за наявності);

інші документи (дактилокарти, акт про фактично здійснені витрати на примусове видворення іноземця, акт про приймання від інших правоохоронних органів для видворення тощо).

2.5. Рішення про примусове повернення за межі України оголошується іноземцю в присутності перекладача та законного представника (на вимогу затриманого) під підпис та обліковується посадовою особою територіального органу, територіального підрозділу ДМС, органу

охорони державного кордону та органу СБУ, яка уповноважена складати документи для примусового повернення, у Журналі обліку прийнятих рішень про примусове повернення та видворення з України іноземців та осіб без громадянства (додаток б).

Рішення про примусове видворення виносить адміністративний суд у присутності затриманого.

2.6. У разі відмови іноземця від підпису посадова особа робить запис про це в рішенні про примусове повернення, нижче ставляться підписи перекладача та законного представника (у разі їх наявності). У разі відсутності перекладача та законного представника такий запис робиться в присутності двох понятих.

2.7. У разі відсутності в іноземця документів, що посвідчують особу, територіальний орган, територіальний підрозділ ДМС, орган СБУ або орган охорони державного кордону України вживають заходів щодо їх ідентифікації та документування (запити до дипломатичних представництв або консульських установ із долученням двох кольорових фотокарток на кожну особу).

У разі відсутності акредитованого в Україні дипломатичного представництва або консульської установи країни походження іноземця запити до компетентних органів відповідної країни щодо його ідентифікації надсилаються через Департамент консульської служби МЗС.

У разі відсутності відповіді від компетентних органів країни походження іноземця запити щодо його ідентифікації надсилаються через Департамент консульської служби МЗС України повторно.

2.8. Про факт затримання іноземця на строк, що перевищує три години, посадова особа територіального органу, територіального підрозділу ДМС, органу охорони державного кордону та органу СБУ упродовж доби з моменту затримання повідомляє акредитоване в Україні дипломатичне представництво або консульську установу держави, громадянином якої є затримана особа.

(абзац перший пункту 2.8 у редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України від 22.10.2015 р. N 1274/677)

Повідомлення підписує начальник (заступник начальника) органу, підрозділу або особа, яка виконує його обов'язки.

2.9. У разі звернення іноземця з клопотанням або письмовою заявою про надання статусу біженця або додаткового захисту в Україні відомості про нього до дипломатичних представництв або консульських установ держави його походження не надсилаються.

Відомості про іноземців, які звернулися з клопотанням або письмовими заявами про надання їм статусу біженця або додаткового захисту в Україні, а також сам факт висловлювання таких прохань є конфіденційною інформацією, яка не повинна надаватися дипломатичним представництвам або консульським установам держав походження затриманих. Такий іноземець має право на побачення з фахівцем у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги, представниками УВКБ ООН.

2.10. Матеріали про примусове повернення та примусове видворення за межі України зберігаються в органах та підрозділах, які приймали або ініціювали такі рішення, протягом трьох років, після чого підлягають знищенню.

2.11. Контроль за правильним і своєчасним виконанням рішення про примусове повернення або рішення про примусове видворення іноземця покладається на територіальні органи, територіальні підрозділи ДМС, органи охорони державного кордону та органи СБУ, які приймали або ініціювали такі рішення.

Рішення суду про примусове видворення іноземця виконується органом або підрозділом, який його ініціював.

З метою контролю за виконанням іноземцем рішення про примусове видворення посадові особи територіального органу, територіального підрозділу ДМС, органу охорони державного кордону здійснюють супровід такого іноземця територією України до пункту пропуску через державний кордон, через який заплановано виїзд або до країни походження, чи третьої країни.

2.12. Виконання рішень адміністративного суду про примусове видворення іноземця за позовом органу СБУ здійснюється територіальним органом, територіальним підрозділом ДМС за територіальністю.

Про виконання рішення про примусове видворення територіальний орган, територіальний підрозділ ДМС інформує орган СБУ, який його ініціював.

III. Порядок дій посадових осіб територіальних органів, територіальних підрозділів ДМС та органів охорони державного кордону під час примусового повернення та примусового видворення іноземців за межі України та здійснення контролю за їх виїздом

3.1. Примусове повернення чи примусове видворення іноземця за межі України здійснюється органом або підрозділом, який прийняв або ініціював відповідне рішення.

3.2. Для здійснення контролю та охорони іноземців, стосовно яких прийнято рішення про примусове видворення за межі України, наказом відповідного органу призначається супровід.

3.3. Склад супроводу повинен забезпечити надійну охорону іноземців під час їх видворення за межі України. Склад супроводу формується з розрахунку:

для супроводження групи до 4 осіб - 3 - 4 особи;

для супроводження групи до 8 осіб - 4 - 6 осіб.

У складі супроводу повинні бути співробітники однієї статі з іноземцями, які видворяються.

3.4. Начальник територіального органу, територіального підрозділу ДМС, органу охорони державного кордону може збільшити кількість особового складу супроводу з урахуванням особливостей категорії осіб, які видворяються, та інших ризиків.

3.5. Склад супроводу екіпірується спеціальними засобами.

Порядок застосування засобів фізичного впливу, спеціальних засобів здійснюється відповідно до законодавства України.

3.6. Підготовку супроводу здійснюють:

старший супроводу та начальник структурного підрозділу по роботі з іноземцями органу охорони державного кордону;

начальник територіального органу, територіального підрозділу ДМС.

Контроль та інструктаж супроводу здійснює перший заступник начальника територіального органу, територіального підрозділу ДМС, органу охорони державного кордону або посадова особа, визначена начальником органу (підрозділу).

Під час інструктажу перевіряються склад супроводу, форма одягу, вказується вид транспорту, маршрут прямування, порядок організації та здійснення охорони осіб, що супроводжуються, порядок підтримання зв'язку, взаємодії з правоохоронними органами, порядок дій у разі виникнення нестандартних ситуацій, їх фіксації, заходи безпеки.

3.7. Після отримання інструктажу старший супроводу інформує відповідно посадову особу територіального органу ДМС, оперативного чергового органу охорони державного кордону про:

склад супроводу, старший супроводу, озброєння, екіпірування, кількість іноземців, які видворяються, їх громадянство;

вид транспортного засобу, маршрут прямування, номер рейсу, номер поїзда, вагона, час відправлення та прибуття до місця призначення;

додаткові заходи, яких ужито для забезпечення супроводження та видворення іноземців тощо.

Посадова особа територіального органу ДМС, оперативний черговий органу охорони державного кордону здійснюють контроль за рухом супроводу шляхом підтримання зв'язку зі старшим супроводу, у разі виникнення нестандартних ситуацій негайно доповідають начальникові органу.

3.8. Контроль за підготовкою до виконання рішення про примусове повернення чи примусове видворення за межі України іноземця здійснюється начальником (заступником начальника) територіального органу, територіального підрозділу ДМС, органу охорони державного кордону, яким прийнято або ініційовано прийняття відповідного рішення.

Він повинен:

уточнити дані стосовно прийнятого рішення про примусове повернення або примусове видворення та заходів щодо його реалізації;

перевірити повноту та якість виконання заходів, передбачених пунктами 2.1 - 2.9 розділу II та пунктами 3.2 - 3.6 розділу III цієї Інструкції;

не пізніше ніж за дві доби до видворення іноземця надати інформацію відповідно до ДМС або Департаменту аналізу та оцінки інформації Адміністрації Держприкордонслужби України про:

(абзац п'ятий пункту 3.8 у редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України від 22.10.2015 р. N 1274/677)

номер авіарейсу/поїзда, вагона, маршрут прямування, час відправлення та прибуття до місця призначення;

кількість іноземців, що видворяються, та їх національність;

кількість супроводжуючих, старшого супроводу, номер телефону старшого, екіпірування, озброєння;

повноту забезпечення супроводу коштами на відрядження;

порядок взаємодії з поліцією та іншими правоохоронними органами під час прямування;

(абзац десятий пункту 3.8 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України від 22.10.2015 р. N 1274/677)

додаткові заходи, яких ужито для забезпечення супроводження та видворення іноземців.

3.9. Супроводження осіб, що видворяються у поїздах, здійснюється у взаємодії з працівниками поліції.

(пункт 3.9 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України від 22.10.2015 р. N 1274/677)

3.10. Іноземця може бути примусово повернуто чи примусово видворено з України за сприяння дипломатичного представництва або консульської установи країни походження за узгодженням відповідно з територіальним органом, територіальним підрозділом ДМС, органом охорони державного кордону чи органом СБУ.

3.11. У разі здійснення примусового видворення начальник територіального органу, територіального підрозділу ДМС або органу охорони державного кордону, який його забезпечуватиме, за 48 годин до його здійснення повідомляє письмово про видворення начальника органу охорони державного кордону, через пункт пропуску державного кордону якого планується примусове видворення, із зазначенням прізвищ складу супроводу, номерів їх службових посвідчень.

До письмового повідомлення додається список іноземців, що видворяються, у якому також зазначаються громадянство (за наявності), прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження, паспортний документ або посвідчення особи на повернення, номер проїзного документа, дата, час виїзду/вильоту, номер авіарейсу/поїзда, вагона та маршрут видворення, а також інформація про осіб, які притягалися до кримінальної відповідальності.

3.12. У випадку примусового видворення авіаційним транспортом територіальний орган, територіальний підрозділ ДМС, орган охорони державного кордону, який планує примусове видворення, не пізніше ніж за 24 години до виконання рейсу повідомляє компанію-авіаперевізника та подає таку інформацію: дата і час вильоту, номер рейсу, громадянство, прізвище, ім'я, по батькові особи, документ, що посвідчує особу, яка видворяється.

Склад супроводу територіального органу, територіального підрозділу ДМС, органу охорони державного кордону разом з іноземцями, які підлягають видворенню, прибуває в пункт пропуску через державний кордон України завчасно, але не пізніше ніж за 1 годину до початку реєстрації пасажирів на рейс.

3.13. Приймання органами охорони державного кордону в пунктах пропуску через державний кордон України іноземців для подальшого примусового видворення від представників територіальних органів, територіальних підрозділів ДМС, органів охорони державного кордону здійснюється старшим зміни прикордонних нарядів чи його заступником за вказівкою начальника органу охорони кордону чи його заступника.

Приймання-передавання іноземців, які підлягають видворенню, проводиться у визначеному місці або службовому приміщенні підрозділу охорони державного кордону, у пункті пропуску через державний кордон якого буде здійснюватись примусове видворення.

Прийом іноземців від представників територіальних органів, територіальних підрозділів ДМС, органів охорони державного кордону здійснюється після перевірки наявності дійсних документів на право перетинання державного кордону, рішення адміністративного суду про

примусове видворення та квитків за маршрутом прямування за актом приймання-передавання іноземця або особи без громадянства (додаток 7), який попередньо оформляється стороною, що передає.

Акт приймання-передавання іноземця або особи без громадянства та рішення про примусове повернення чи примусове видворення іноземця або особи без громадянства складаються окремо на кожну особу у двох примірниках.

Акт приймання-передавання підписується сторонами після вильоту/виїзду іноземця за межі України.

Перші примірники згаданих документів після вильоту/виїзду іноземця до країни походження залишаються в представника територіального органу, територіального підрозділу ДМС, органу охорони державного кордону, що приймав рішення чи ініціював його, та долучаються до особової справи затриманого.

Інші примірники акта надаються органу (підрозділу) охорони державного кордону, через пункт пропуску через державний кордон якого здійснювалося видворення.

3.14. Посадова особа територіального органу, територіального підрозділу ДМС, органу охорони державного кордону, яка організовує заходи з примусового видворення іноземця авіаційним транспортом, забезпечує складання акта про повернення пасажира (додаток 8) відповідно до вимог Конвенції про міжнародну цивільну авіацію.

3.15. Начальник органу охорони державного кордону, на ділянці якого здійснено виїзд іноземця, протягом трьох діб інформує територіальний орган, територіальний підрозділ ДМС або орган охорони державного кордону, за позовом якого було прийнято рішення про примусове видворення, про факт виїзду іноземця з України.

(абзац перший пункту 3.15 у редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України від 22.10.2015 р. N 1274/677)

У повідомленні зазначаються дата виїзду/вильоту, відомості про іноземця (громадянство, прізвище, ім'я, число, місяць, рік народження), вид, номер документа на право перетинання державного кордону, пункт пропуску через державний кордон, вид транспорту, відомості про орган, який приймав рішення про видворення іноземця.

3.16. Інформація про виїзд за межі України іноземця, стосовно якого було прийнято рішення про примусове повернення чи примусове видворення, вноситься до бази даних відповідно до Положення про базу даних "Відомості про осіб, які перетнули державний кордон України", затвердженого наказом Адміністрації Державної прикордонної служби України від 25 червня 2007 року N 472, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 липня 2007 року за N 765/14032 (далі - Положення), а також фіксується в матеріалах щодо примусового

повернення, примусового видворення в особовій справі затриманого, яка зберігається в органі, підрозділі протягом трьох років з часу прийняття рішення про примусове повернення чи примусове видворення за межі України.

(пункт 3.16 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України від 22.10.2015 р. N 1274/677)

3.17. Контроль за своєчасним виконанням рішення про примусове повернення чи примусове видворення за межі України іноземця здійснюється начальником територіального органу, територіального підрозділу ДМС, органу охорони державного кордону, органу СБУ, яким прийнято або ініційовано прийняття відповідного рішення.

З метою здійснення контролю за фактичним виконанням рішення про примусове повернення начальником територіального органу, територіального підрозділу ДМС та органу СБУ, яким прийнято таке рішення, надсилається відповідний запит до ГЦОСІ з дотриманням вимог Положення.

(пункт 3.17 доповнено абзацом другим згідно з наказом Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України від 22.10.2015 р. N 1274/677)

ГЦОСІ на виконання такого запиту надає інформацію про перетинання іноземцем державного кордону на виїзд з України без його згоди у місячний строк після отримання відповідного запиту.

(пункт 3.17 доповнено абзацом третім згідно з наказом Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України від 22.10.2015 р. N 1274/677)

3.18. Результати контролю фіксуються в матеріалах щодо видворення особи, які долучаються до особової справи затриманого.

Дозвіл на допуск осіб до роботи зі справами про примусове повернення та примусове видворення іноземців надає керівник відповідного органу, підрозділу.

3.19. У разі невиїзду іноземця (з об'єктивних причин) у встановлені строки представники територіального органу, територіального підрозділу ДМС, органу охорони державного кордону, які супроводжували іноземця до пункту пропуску через державний кордон України, повертають такого іноземця до ПТІП. Про причини невиїзду та повернення іноземця до ПТІП орган або підрозділ, що ініціював рішення про примусове видворення, негайно повідомляє про це ДМС, Департамент аналізу та оцінки інформації Адміністрації Держприкордонслужби України, СБУ.

(пункт 3.19 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України від 22.10.2015 р. N 1274/677)

3.20. У разі коли іноземець відмовляється від виконання рішення про примусове видворення або є обґрунтовані підстави вважати, що він буде ухилятися від виконання такого рішення (іноземець неадекватно поводить себе тощо), видворення такого іноземця здійснюється із залученням супроводу, який супроводжує іноземця безпосередньо до країни походження або третьої країни.

Про здійснення примусового видворення іноземця, який не бажає самостійно повертатися до країни походження, завчасно повідомляється Департамент консульської служби МЗС України. У повідомленні зазначається інформація про:

транспорт, дату та час прибуття супроводу в країну призначення;

транспорт, дату та час виїзду супроводу у зворотному напрямку;

прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) іноземця, якого супроводжують, прізвище, ім'я, по батькові осіб, які супроводжують іноземця, їх паспортні дані;

кількість місць та форму оплати за помешкання в країні призначення (у разі необхідності).

З метою організації взаємодії з компетентними органами країни призначення представники МВС України або Адміністрації Держприкордонслужби України при закордонних дипломатичних установах України в країні призначення або в разі їх відсутності консульські посадові особи повідомляють компетентні органи країни перебування про заплановане примусове видворення правопорушника.

До складу супроводу призначаються особи, які пройшли відповідну підготовку. Призначення осіб, які залучатимуться до супроводу іноземців до країни походження, затверджується відповідним наказом начальника органу, підрозділу.

Кількість осіб супроводу визначається шляхом належної оцінки ризиків. До складу супроводу обов'язково входить перекладач (чи особа, яка володіє мовою, якою спілкуються в країні призначення).

Особистий огляд осіб, що видворяються, здійснюється старшим супроводу в ПТПП перед виїздом до аеропорту.

Супровід на борту літака повинен чітко відрізнятися від осіб, що видворяються.

Перед початком реєстрації проводиться зустріч з представниками служби безпеки авіаперевізника, під час якої уточнюються процедури польоту.

Після прибуття в країну призначення старший супроводу у присутності представників МВС України або Адміністрації Держприкордонслужби України при закордонних дипломатичних установах України в країні призначення або у разі їх відсутності у присутності консульської посадової особи передає представникам компетентних органів країни перебування видворених осіб.

Після здійснення передачі осіб супровід повертається в Україну.

Старший супроводу після прибуття в Україну в десятиденний строк готує детальний звіт за результатами примусового видворення іноземця(ів) до країни походження.

3.21. Порядок відрядження за межі України здійснюється відповідно до чинного законодавства.

IV. Порядок відшкодування витрат, пов'язаних із примусовим видворенням іноземців

4.1. Відповідно до статті 32 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" іноземці, які відповідно до рішення суду підлягають примусовому видворенню за межі України, відшкодовують витрати, пов'язані з видворенням, в установленому законом порядку.

Якщо зазначені іноземці не мають коштів для відшкодування витрат, пов'язаних із видворенням їх за межі України, видворення здійснюється за рахунок державного бюджету.

4.2. Фізичні або юридичні особи, які запрошували чи приймали іноземців, влаштовували їх незаконний в'їзд, проживання, працевлаштування, сприяли в ухиленні від виїзду після закінчення строку перебування, за рішенням суду в установленому законом порядку відшкодовують витрати, завдані державі внаслідок видворення зазначених іноземців та осіб без громадянства.

4.3. До кошторису витрат, необхідних для виконання рішення про примусове видворення іноземця та особи без громадянства, включається вартість:

проїзних квитків для іноземця та особи без громадянства та осіб, які його супроводжують;

послуг з утримання іноземця та особи без громадянства в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні;

послуг з ідентифікації особи;

послуг з оформлення документів та вчинення інших дій, пов'язаних із примусовим видворенням, тощо.

4.4. Облік витрат, пов'язаних із примусовим видворенням, ведуть територіальні органи ДМС, органи охорони державного кордону, про що у двох примірниках складається акт про фактично здійснені витрати на примусове видворення іноземця (додаток 9), який додається до матеріалів особової справи затриманого.

4.5. Іноземець та особа без громадянства сповіщається під розписку про загальну суму витрат, пов'язаних із примусовим видворенням, обчислену в цінах на день розрахунку з ним. У разі відмови іноземця підтвердити пред'явлену йому для відшкодування суму витрат в акті робиться відповідна відмітка із зазначенням причини відмови.

4.6. У разі відмови іноземця відшкодувати витрати, необхідні для виконання рішення про його примусове видворення за межі України, відповідні кошти можуть бути стягнуті з нього в судовому порядку.

4.7. Якщо в іноземця, стосовно якого було прийнято рішення суду про примусове видворення, виявлено готівку, вона вилучається за актом та використовується для забезпечення виконавця рішення про примусове видворення згідно з кошторисом витрат.

4.8. У разі відмови приймаючої сторони, яка запрошувала іноземців, відшкодувати витрати, пов'язані з примусовим видворенням таких іноземців, відповідні кошти можуть бути з них стягнені в судовому порядку.

**Перший заступник Голови
Державної міграційної
служби України**

В. В. Шейбут

**Перший заступник Голови
Державної прикордонної
служби України
генерал-полковник**

П. А. Шишолін

**Перший заступник Голови
Служби безпеки України
генерал-полковник**

П. М. Шатковський

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник _____
(найменування органу, підрозділу)

_____ (підпис, П. І. Б.)

_____ 20__ року

Додаток 1

до Інструкції про примусове повернення і примусове
видворення з України іноземців та осіб без громадянства

РІШЕННЯ

про примусове повернення з України іноземця або особи без громадянства

М. П.

_____ (громадянство, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження)

_____ 20__ року

_____ (місце розташування органу, підрозділу)

Я, _____ (посада, П. І. Б.)

розглянувши матеріали, які надійшли на громадянина(ку)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

УСТАНОВИВ:

Ураховуючи вищевикладене та з метою забезпечення вимог *(законодавства України про правовий статус іноземців та осіб без громадянства, інтересів національної безпеки України чи охорони громадського порядку, захисту прав і законних інтересів громадян України та інших осіб, які проживають в Україні)*, на підставі положень статті 26 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства"

ВИРІШИВ:

примусово повернути за межі України громадянина(ку)

<http://yurist-online.org/>

_____ (громадянство, прізвище, ім'я, дата народження)
та зобов'язати його (її) покинути територію України у термін до _____.

Зазначене рішення може бути оскаржено в суді.

_____ (посада, найменування органу, підрозділу)

_____ (П. І. Б.)

_____ (підпис)

Мені, громадянину(ці) _____

_____,
_____ (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження, місце проживання)
повідомлено, що за порушення законодавства України про правовий статус іноземців та осіб без громадянства, інтересів національної безпеки України чи охорони громадського порядку, прав і законних інтересів громадян України та інших осіб, які проживають в Україні (потрібне підкреслити), прийнято рішення про моє примусове повернення.

Я зобов'язуюсь не пізніше _____. 20____ залишити територію України.

З вимогами статті 30 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" щодо видворення в примусовому порядку в разі ухилення від виїзду за межі України у визначений термін ознайомлений(на).

_____ (дата)

_____ (підпис)

Перекладач: _____
(підпис, П. І. Б.)

Від підпису відмовився:

(посада, найменування органу, підрозділу)

(П. І. Б.)

(підпис)

Перекладач: _____
(підпис, П. І. Б.)

Поняті: _____

(П. І. Б.)

(підпис)

Прокуророві _____

(район, місто, область)

Додаток 2
до Інструкції про примусове повернення і примусове
видворення з України іноземців та осіб без громадянства

ПОВІДОМЛЕННЯ
щодо рішення про примусове повернення з України іноземця або особи без громадянства

Повідомляю, що на підставі статті 26 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" мною прийнято рішення про примусове повернення за межі України громадянина(ки)

(громадянство, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), коли народився, місце проживання)

Зазначена особа зобов'язана залишити територію України
до "___" _____ 20__ року.

Начальник _____
(найменування органу, підрозділу)

_____ (підпис) _____ (П. І. Б.)

_____ 20__ р.

ЗРАЗОК

Додаток 3
до Інструкції про примусове повернення і примусове
видворення з України іноземців та осіб без громадянства

Додаток 4
до Інструкції про примусове повернення і примусове
видворення з України іноземців та осіб без громадянства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник _____
(найменування органу, підрозділу)

(підпис, П. І. Б.)

_____ 20__ року

РІШЕННЯ

**про поміщення в пункт тимчасового
перебування іноземців та осіб без громадянства,
які незаконно перебувають на території України** М. П.

(громадянство, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження)

_____ 20__ року

(місце розташування органу, підрозділу)

Я, _____,
(посада, П. І. Б.)

розглянувши матеріали, які надійшли на громадянина(ку)

(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

УСТАНОВИВ:

_____.

Ураховуючи викладене та з метою забезпечення примусового видворення, на підставі положень статті 30 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства"

ВИРІШИВ:

помістити у _____ пункт тимчасового перебування іноземців
(найменування пункту)

та осіб без громадянства, які незаконно перебувають на території України,
громадянина(ку) _____

(громадянство, прізвище, ім'я, дата народження)

для підготовки відповідних матеріалів про примусове видворення.

Зазначене рішення може бути оскаржено в суді.

Додаток 5
до Інструкції про примусове повернення і примусове
видворення з України іноземців та осіб без громадянства

Прокуророві _____

ПОВІДОМЛЕННЯ

щодо рішення про поміщення в пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні

Повідомляю, що на підставі статті 30 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" мною прийнято рішення про поміщення у _____ пункт

(найменування пункту)

тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні
(далі - ПТПП), громадянина(ки) _____

Зазначена особа поміщена в ПТПП з метою забезпечення примусового видворення.

Начальник _____
(найменування органу, підрозділу)

(підпис) _____ (П. І. Б.)

_____ 20__ р.

Інв. N _____.

Форма N ____.

Строк зберігання: три роки.

Додаток 6
до Інструкції про примусове повернення і примусове
видворення з України іноземців та осіб без громадянства

**Журнал обліку
прийнятих рішень про примусове повернення та видворення з України іноземців та осіб без громадянства**

(найменування органу, підрозділу)

Том N _____.

Розпочато: " ____ " _____ 20__ року.

Закінчено: " ____ " _____ 20__ року.

На ___ аркушах.

№ з/п	Громадянство, серія та номер паспортного документа (свідоцтва на повернення) іноземця, щодо якого прийнято рішення про примусове повернення/примусове видворення з України	Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження	Дата, місце затримання	Дата, хто прийняв рішення про примусове повернення чи примусове видворення	Дата, вихідний № повідомлення (до прокурора, Державної міграційної служби, Адміністрації Державної прикордонної служби, Служби безпеки України)	Відмітка про заборону в'їзду, номер печатки, якою завірено відмітку

Додаток 7
до Інструкції про примусове повернення і примусове
видворення з України іноземців та осіб без громадянства

Акт
приймання-передавання іноземця або особи без громадянства

" ___ " _____ 20__ року

Відомості про особу, яка передається (приймається): _____

(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

Стать _____.
(чол., жін.)

Дата народження _____.
(число, місяць, рік)

Місце народження _____.
(країна, область, район, місто, село)

Громадянство _____.
(країна та останнє постійне місце проживання)

Сімейний стан _____.

Документи, що посвідчують особу _____.
(вид документа, дата видачі, назва органу, що видав документ)

Неповнолітні діти, які затримані разом з особою:

№ з/п	Прізвище та ім'я	Дата, місце народження	Ким доводиться

Обставини прибуття в Україну: _____;
(дата і місце перетинання кордону)

Обставини затримання: _____.

Дата, час, місце затримання _____.

Ким здійснено затримання _____.

Причина затримання _____.

Відмітка про подання запиту щодо підтвердження особи _____.

(номер, дата, кому подано, результати)

Передав:

Прийняв:

(найменування органу, посада)

(найменування органу, посада)

(звання, підпис, прізвище)

(звання, підпис, прізвище)

Додаток 8
до Інструкції про примусове повернення і примусове
видворення з України іноземців та осіб без громадянства

АКТ

**про повернення пасажира
(Deportation act air passenger)**

Від: представника прикордонного
контролю аеропорту "Бориспіль"

Кому: імміграційній службі
аеропорту

(FROM: Immigration of "Borispol" airport)
(TO: Immigration service)

Держава: _____

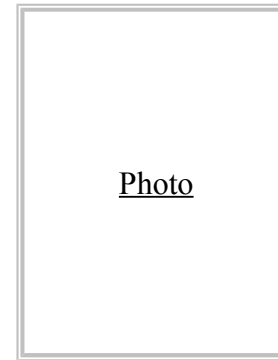
УКРАЇНА

(UKRAINE)

Номер документа SS 000000
Number of document

Держава, що видала документ, _____
State which issued the document

Прізвище (Surname) _____

Громадянство (Citizenship) _____

Ім'я (Name) _____

Місце проживання
(Place of residence) _____

Дата народження 00.00.0000
(Date of birth)

Місце народження
(Place of birth) _____

Ця особа прибула в аеропорт "Бориспіль" рейсом N _____, авіакомпанія _____
(This Person has arrived to the airport "Borispol" by flight N /Airline)

Власнику документа було відмовлено у в'їзді в Україну на підставі того, що:
(The berrer of this document was refused to enter Ukraine because)

він порушив законодавство України (_____ зазначити норму закону _____)
(he is broken the Legislation of the Ukraine)

_____,
і представнику, що доставив його, було дано вказівку відправити цього пасажирів з
(the airline which had brought the passenger has to take this person back from Ukraine by flight N)
території України рейсом N _____.

Дата (Date) 00.00.20__

Час (Time) 00.00

Згідно з положенням додатка 9 Конвенції про Міжнародну цивільну авіацію (ІКАО) останній державі, з якої прибув в Україну пасажир, пропонується прийняти його для повторної перевірки після того, як йому відмовлено у в'їзді в Україну.

(According to the 9-th addition of the International Civil Aviation Convention: the state to which this person had arrived, have to check the document once more after refused entry in Ukraine)

"__" _____ 20__ року

**Відмітка
Державної прикордонної
служби України**

Підпис представника прикордонного
контролю аеропорту "Бориспіль"
(Signature of immigration officer)

Старший зміни ПН ВПК "Бориспіль"

Підпис представника авіакомпанії
(Signature of airline representative)

(прізвище, підпис)
(Name/Signature)

Увага! Цей акт не є документом, що посвідчує особу!
(Attention! This act is not a document which proves identity!)

З ним слідує:

<http://yurist-online.org/>

(With him follow)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник _____
(найменування органу, підрозділу)

АКТ
про

_____ (підпис, П. І. Б.)
_____ 20__ року

Додаток 9

до Інструкції про примусове повернення і примусове
видворення з України іноземців та осіб без громадянства

**фактично здійснені витрати на примусове видворення
іноземця**

Комісія у складі: голови (посада, звання, П. І. Б.), членів (посада, звання, П. І. Б.), що створено
відповідно до наказу начальника (органу) від _____ N _____, підтверджує витрати на
примусове видворення за межі України громадянина(ки) _____,

(громадянство, прізвище, ім'я, дата

народження)

на загальну суму _____ грн. _____ коп. (сума прописом):

	Країна							у тому числі:	Примітка
--	--------	--	--	--	--	--	--	---------------	----------

N з/п		П. І. Б.	Вартість проїзних квитків на іноземця та осіб, які його супр.	Вартість утримання в пункті тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства	Вартість ідентифікації особи	Вартість оформлення документів та вчинення ін. дій	Загальна сума	за рахунок власних коштів особи	за рахунок бюджетних коштів	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Усього:										

За рахунок власних коштів особи чи приймаючої сторони:

_____ грн. ____ коп. (сума прописом).

(Примітка: у разі відмови іноземця або особи без громадянства підтвердити пред'явлену для відшкодування суму витрат в акті вказується причина відмови.)

Ознайомлений про загальну суму витрат.

(підпис, П. І. Б. іноземця)

(дата)

Перекладач: _____
(підпис, П. І. Б.)

Причини відмови затриманого від підтвердження суми витрат _____

_____.

Від підпису відмовився:

Присутні: _____
_____ (підпис) _____ (П. І. Б.)

Висновок: комісія вважає за доцільне списати на витрати державного бюджету суму у розмірі _____ грн. ____ коп. (сума прописом), як фактично здійснені витрати на примусове видворення _____.
(громадянство, П. І. Б. іноземця)

Додаток:

ксерокопії квитків для проїзду всіма видами транспорту під час видворення та ксерокопія проїзних (паспортних) документів з установчими даними іноземця та осіб, що його супроводжують, тощо.

Голова комісії: _____

Члени комісії:

1. _____;

2. _____;

3. _____.

"__" _____ 20__ року.

Рахунок органу, на який іноземець
може переказати кошти, витрачені на
його примусове видворення:

